

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 418/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Garajom, MBA, Pri podkove 800/9, Levoča, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/233/2022 z 15. apríla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/233/2022 z 15. apríla 2025. Napadnutý rozsudok navrhuje zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava IV (ktorého právnym nástupcom je Mestský súd Bratislava IV) rozsudkom z 1. marca 2019 uložil žalovanému Slovenskému vodohospodárskemu podniku, š. p., Karloveská 2, Bratislava (ďalej len „žalovaný“), povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 30 777,48 eur s príslušenstvom, vo zvyšku jeho žalobu zamietol a priznal mu náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V späťvzatej časti konanie zastavil a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že v zmysle záverov Krajského súdu v Bratislave formulovaných v zrušujúcom uznesení zo 16. februára 2018 sa na pozemku vo vlastníctve sťažovateľa nachádza vodná stavba (umelé koryto), ktorá predstavuje obmedzenie vlastníka pozemku, za ktoré prislúcha náhrada.
3. Na základe odvolania žalovaného odvolací súd rozsudkom zo 16. novembra 2021 v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol a žalovanému priznal

náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že po zrušení prvého rozsudku okresného súdu odvolacím súdom žalovaný argumentoval tým, že vodná stavba bola zriadená ešte v 70. rokoch 20. storočia, a predložil listinu, ktorá túto skutočnosť potvrdzovala. Odvolací súd považoval tento dôkaz za zásadný pre posúdenie vecnej opodstatnenosti žaloby, pretože v čase prijatia zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu z obsahu spisu a tvrdení sporových strán nevyplývalo, že vodná stavba mala byť vybudovaná za účinnosti predchádzajúceho zákona č. 138/1973 Zb. o vodách (vodný zákon) účinného do 1. júna 2002 (ďalej len „zákon č. 138/1973 Zb.“) tzn. ešte pred uzavretím kúpnej zmluvy týkajúcej sa sporných pozemkov sťažovateľom. Odvolací súd preto pri prvom rozhodovaní aplikoval nový zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 364/2004 Z. z.“). Keďže však podľa oboznámenej listiny vodná stavba (úprava koryta vodného toku) bola realizovaná ešte v 70. rokoch 20. storočia (bola dokončená v novembri 1975), bolo potrebné prihliadnuť na skorší vodný zákon, t. j. zákon č. 138/1973 Zb., i na príslušnú judikatúru. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že aktuálny zákon č. 364/2004 Z. z. možno aplikovať len v prípade zriadenia vodnej stavby po tom, ako nadobudol účinnosť, čo však nie je prípad sťažovateľa. Pozemok, za ktorý sťažovateľ uplatňuje náhradu, tvorí koryto (upravené) vodného toku Vrbovčianka. K regulácii vodného toku došlo za účinnosti skoršieho vodného zákona, a preto pozemok tvoriaci koryto tohto upraveného vodného toku podľa § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. bol zoštátnený, tzn. prešiel do vlastníctva štátu, sťažovateľ ho teda kúpnu zmluvou od nevlastníka nemohol nadobudnúť do vlastníctva v roku 2007 (zásada *nemo plus iuris transfere potest quam ipse habet*).

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktoré odôvodnil § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Rozhodnutie odvolacieho súdu podľa sťažovateľa záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Ako prvú formuloval otázku, či vlastníkom pozemku, na ktorom sa nachádza vodná stavba (vodohospodárske dielo), môže byť výlučne štát alebo aj osoba odlišná od štátu, a ako druhú položil otázku, či vlastníkom pozemku, na ktorom sa nachádza vodná stavba (vodohospodárske dielo) zriadená za účinnosti zákona č. 138/1973 Zb., je aktívne legitimovaný na podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia (náhrady za užívanie pozemku). Sťažovateľ tvrdil, že pozemok bol súčasťou vodného toku podľa zákona č. 138/1973 Zb. iba v prípade, keď išlo o vodný tok v prirodzenom koryte, avšak v tomto prípade ide o umelé koryto – vodnú stavbu, a preto vlastníkom dotknutých pozemkov bol v čase podania žaloby on sám. Vlastnícke právo k dotknutým pozemkom pod vodnou stavbou, resp. vodohospodárskym dielom sťažovateľ preukázal predložením listu vlastníctva, a tým osvedčil aj svoju aktívnu vecnú legitimáciu.

5. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľa zamietol a druhým výrokom žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že rozsudok najvyššieho súdu je poznačený arbitrárnosťou. Najvyšší súd podľa neho nezodpovedal na ním položenú dovolaciu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie v tejto veci, konkrétne či pozemok pod vodným tokom môže byť

vo vlastníctve inej osoby ako štátu. Sťažovateľ osobitne zdôrazňuje odlišný význam slovných spojení pozemok pod vodným tokom a pozemok tvoriaci koryto vodného toku, zdôrazňujúc, že sa domáha náhrady za pozemok, ktorý je pod korytom vodného toku. Podanou žalobou sa oprávnené domáhal náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva za v roku 1975 upravený vodný tok s upraveným neprirodzeným korytom potoka Vrbovčianka.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva vlastníť majetok, ako aj základného práva na súdnu ochranu v preskúmanom konaní odôvodnením napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorý podľa sťažovateľa neodpovedal dostatočne na jeho dovolacie otázky týkajúce sa posúdenia nároku na priznanie náhrady za obmedzenie jeho vlastníckeho práva v dôsledku vytvorenia nového vodného toku s úplne novým korytom v roku 1975.

8. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03, IV. ÚS 312/2012). Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, pričom z jeho judikatúry je možné vyvodiť limity povinnosti súdu odôvodniť súdne rozhodnutie a tomu korešpondujúceho práva na odôvodnenie rozhodnutia. Toto právo nie je absolútne, to znamená, že súdny orgán nie je povinný dať podrobnú odpoveď na každý argument strany (rozsudok Van Hurk v. Holandsko z 19. 4. 1994, č. 16034/90, § 61, podobne rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. 1. 1999, č. 30544/96, § 26, rozsudok Perez v. Francúzsko z 12. 2. 1994, č. 47287/99, § 81).

9. Predmetom konania pred ústavným súdom nie je hodnotenie správnosti skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože ústavný súd nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Pri uplatňovaní svojej právomoci ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základných práv sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov nie sú arbitrárne alebo svojvoľné a či výsledkom aplikácie právnych predpisov na konkrétny prípad nie je zrejماً nespravodlivosť.

10. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého rozsudku v kontexte sťažovateľom predloženej argumentácie. Podľa ústavného súdu najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku riadne a dostatočne odpovedal na sťažovateľom položené dovolacie otázky. V súvislosti s prvou z nich (či vlastníkom pozemku, na ktorom sa nachádza vodná stavba resp. vodohospodárske dielo, môže byť výlučne štát) najvyšší súd poukázal na to, že záver o tom, že vlastníkom pozemku pod vodnou stavbou môže byť aj iná osoba ako štát, vyplýva priamo z odôvodnenia odvolacieho súdu. Odvolací súd však v tomto prípade dospel k záveru, že dotknutý pozemok tvorí koryto vodného toku upravené v 70. rokoch 20. storočia, ktoré sa podľa § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb. považovalo za súčasť vodného toku a ten od nadobudnutia účinnosti tohto zákona 1. apríla 1975

prešiel do vlastníctva štátu. Za rozporný najvyšší súd označil aj skutkový predpoklad sťažovateľa, podľa ktorého dotknutá úprava koryta potoka Vrbovčianka predstavovala vodnú stavbu, resp. vodohospodárske dielo. S poukazom na bod 15 rozsudku odvolacieho súdu najvyšší súd konštatoval, že úprava koryta nebola odvolacím súdom posúdená ako vodná stavba alebo vodohospodárske dielo. Napriek formulačným nepresnostiam najvyšší súd vyabstrahoval z podaného dovolania právnu otázku, ktorú považoval za relevantnú pre rozhodnutie odvolacieho súdu, a to či podľa zákona č. 138/1973 Zb. došlo k zoštátneniu všetkých pozemkov pod vodnými tokmi alebo či niektoré takéto pozemky mohli zostať vo vlastníctve iných osôb ako štátu. V tejto časti považoval potom dovolanie za prípustné. Najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku, čo sa týka zoštátnenia koryt vodných tokov, odvolal na právne závery rozsudku najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 8Sžo/38/2007, z ktorých vyplýva, že pozemky tvoriace koryto vodných tokov definované v § 31 ods. 3 zákona č. 138/1973 Zb. prešli od nadobudnutia účinnosti tohto zákona, t. j. od 1. apríla 1975, do vlastníctva štátu, pričom ich vlastníkom náhrada za pozemky tvoriace prirodzené vodné toky nepatrila a v ostatných prípadoch náhrada patrila obdobne ako podľa predpisov o vyvlastnení.

11. V spojení s týmto záverom najvyšší súd zdôraznil, že sťažovateľ v konaní nepreukázal, že upravené koryto potoka je stavbou spojenou so zemou pevným základom, a žalovaný v konaní tvrdil, že bola vykonaná iba úprava spočívajúca v spevňovaní brehov a dna a tieto práce boli vykonané v pôvodnom koryte, nešlo teda o samostatnú nehnuteľnosť. Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade nešlo o samostatnú vodnú stavbu či vodohospodárske dielo. Najvyšší súd s poukazom na uvedené odôvodnenie odvolacieho súdu v tejto súvislosti pripomenul, že nie je skutkovým súdom oprávneným na riešenie tejto otázky. Najvyšší súd vo vzťahu k prvej dovolacej otázke následne dospel k záveru, že predmetná vec bola odvolacím súdom posúdená správne, a preto bolo potrebné dovolanie v tejto časti zamietnuť.

12. Vo vzťahu k druhej dovolacej otázke týkajúcej sa aktívnej vecnej legitímácie najvyšší súd uviedol, že od jej vyriešenia nezávisel rozsudok odvolacieho súdu, pretože podstata jeho argumentácie spočívala v tom, že sťažovateľ nie je vlastníkom koryta vodného toku. V tejto časti najvyšší súd potom dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietol. S ohľadom na to, že zamietnutie dovolania vo vzťahu k prvej dovolacej otázke procesne konzumuje aj čiastočné odmietnutie dovolania, najvyšší súd nepovažoval za potrebné osobitne formulovať odmietajúci výrok.

13. Podľa ústavného súdu právne závery prijaté najvyšším súdom nemožno považovať za neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by boli založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa najvyšší súd zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa a vysvetlil dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie, ktorým z ústavnoprávneho hľadiska nemožno nič vytknúť. Ústavný súd v súvislosti s uplatnenou námietkou sťažovateľa týkajúcou sa nesprávneho posúdenia jeho nároku dodáva, že v bodoch 19 až 21 napadnutého rozsudku najvyšší súd jasne poukázal na obsah zákonnej definície pojmu vodný tok, ktorý zahŕňa ako vlastnícky spôsobilý predmet – pozemok pod korytom vodného toku, a následne poukázal na odlišnosť oprávnenia vyplývajúceho ich vlastníkom v čase zoštátnenia týchto pozemkov od nároku uplatneného sťažovateľom v preskúmanom konaní. Vzhľadom na obsah ústavnej sťažnosti tak ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ dostal z materiálneho hľadiska odpovede na ním položené dovolacie otázky, pričom

prijaté závery sú konzistentné a ústavne prijateľné. Konanie, ktoré ako celok zohľadňuje všetky podstatné okolnosti danej právnej veci, považuje ústavný súd v celkovom výsledku za spravodlivé.

14. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie ústavný súd už len dodáva, že dané právo nie je možné vykladať tak, že by sťažovateľom garantovalo právo na úspech v konaní či zaručovalo rozhodnutie zodpovedajúce ich predstavám. Jeho obsahom je právo na také súdne konanie, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi za súčasnej aplikácie ústavných princípov. Ústavný súd už viackrát vo svojej judikatúre konštatoval, že nesúhlas sťažovateľa so závermi či s názormi konajúcich súdov nemôže sám osebe zakladať dôvodnosť ústavnej sťažnosti (napr. IV. ÚS 233/2020).

15. Sťažovateľ namietal porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ak ústavný súd za takejto situácie dospel k záveru, že v posudzovanej veci nemohlo dôjsť napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, potom neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia uvedených práv.

16. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu